

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	1-й
Кафедра	Графіка	Рік навчання	2
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Обов'язкова
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестри	3–4

РОБОТА В МАТЕРІАЛІ

Семестр 4 (31 січня – 14 травня 2021/22 н.р.)

Викладач Іващенко Ольга Василівна
E-mail ivashenkoolga1974@gmail.com
Заняття **За розкладом**
Г20-1, аудиторія 10 (1-й корпус)
Г20-2, аудиторія 10 (1-й корпус)
Г20-3, аудиторія 10 (1-й корпус)
Г20 скор, аудиторія 10 (1-й корпус)

Консультації За узгодженням з викладачем
Адреса 61002, Харків, вул. Мистецтв, 8, корпус 1, ауд. 10
Телефон 057 706-03-50 кафедра графіки

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Заняття та консультації з викладачем у стінах академії відбуваються згідно розкладу у визначені дні та години. Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є листування як електронною поштою, так і за допомогою месенджера Telegram (0506611609). У разі необхідності додаткової консультації, ескізи робіт студентів можуть бути надіслані на пошту викладача та в Telegram.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни «Робота в матеріалі» на другому курсі є певний обсяг знань з фундаментальних дисциплін таких як: «Рисунок», «Загальний курс композиції», «Кольорознавство».

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Методичні матеріали

1. Іващенко О.В. «Робота в матеріалі»: методичні рекомендації першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю «023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» Харків : ХДАДМ, 2020.

2. Дидактичний матеріал (естампи майстрів, курсові роботи студентів) з методичного фонду кафедри.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Для вивчення студентами технік художнього друку лінориту та ксилографії обладнано лабораторію № 10. Все необхідне обладнання для друку естампів: позолотний прес, камені для розкатки фарби знаходяться в лабораторії та використовуються студентами за необхідністю в процесі навчання. Для опанування дисципліни необхідно мати наступні матеріали та інструменти: лінолеум, штихеля, папір, картон, простий олівець, фарбу типографську, мастихін, валик для розкатки фарби, скипидар.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Робота в матеріалі» на другому курсі – вивчення різноманітних засобів створення графічного зображення за допомогою технік художнього друку: ксилографії та лінориту. Застосування навичок та знань отриманих з дисципліни «Робота в матеріалі» для вільного втілення свого творчого задуму.

Головною задачею 2 курсу (IV семестр) є опанування професійними навичками роботи в техніках високого друку – кольоровому лінориті та ксилографії.

У процесі вивчення дисципліни студенти опановують образотворчі засоби побудови художнього образу та вдосконалюють фахову майстерність шляхом виконання практичних завдань. Теоретичний курс дисципліни знайомить студентів з історією виникнення і розвитку даних технік, методами і прийомами роботи з матеріалами та інструментами. Практичний курс дисципліни має на меті опанування студентами практичних навичок і прийомів створення друкарських форм та друкування естампів в техніках кольорового лінориту та ксилографії.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- історію виникнення та розвитку кольорового лінориту та ксилографії;
- назви інструментів та матеріалів, що використовуються у даних техніках друку;
- характерні особливості друку;
- методи створення зображення характерні для технік високого друку;

уміти:

- створювати та друкувати естампи у техніках кольорового лінориту та ксилографії;
- працювати з інструментами, матеріалами та обладнанням, що призначені для створення естампу;
- використовувати друковані техніки для втілення авторських творчих задумів.

мати навички:

- малювання з натури для збору підготовчого матеріалу для створення ескізів;
- творчого підходу в розробці ескізів та оригіналів;
- оформлення робіт та організації експозиції.

Програмні компетентності:

СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметнопросторового та візуального середовища.

СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

СК 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

На підставі набутих компетентностей випускник має демонструвати **програми результати навчання** в мистецькій діяльності:

ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні, площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерелатворчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу

ПРН 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва.

ОПИС І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Навчальним планом підготовки бакалаврів денної форми навчання, викладання «Роботи в матеріалі» (лінорит та ксилографія) передбачено у 4 семестрі в обсязі 4 кредити ECTS (120 годин). Із них: лекцій - 5 годин, практичних занять - 55 годин, самостійної роботи 60 годин. Для вивчення дисципліни для бакалаврів скороченої форми навчання у 4 семестрі передбачено обсяг 5 кредитів ECTS (150 годин). Із них: лекцій - 5 годин, практичних занять - 70 годин, самостійної роботи 75 годин.

4 СЕМЕСТР 7, 8 МОДУЛІ містять 5 тем:

Тема 1. Виконання вправ у техніці кольорового лінориту.

Тема 2. Виконання копії з роботи відомого майстра у техніці кольорового лінориту (пейзаж).

Тема 3 Виконання кольорового лінориту «Пейзаж».

Тема 4. Виконання копії ескібрису (дереворит) відомого майстра

Тема 5. Виконання авторського ескібрису (дереворит)

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми і зміст матеріалу розкриваються у процесі проведення лекційних занять. Практичні заняття здійснюються у вигляді практичної роботи над розробкою ескізів за темою, виготовленням друкарських форм та друку естампів. Самостійна робота студентів спрямована на збір необхідної інформації та завершення практичних завдань за зазначеною тематикою.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Передбачено *рубіжні етапи контролю* у формі поточних переглядів ескізів, процесу роботи та виконаних завдань. *Підсумковий контроль* засвоєння знань здійснюється у формі екзаменаційних переглядів.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ 4 семестр

№ модуля	№ теми, завдання	Форма звітності	Макс. кількість рейтингових балів
M7	Тема1.Завдання 1	<i>Виконання оригіналів. Поточні перегляди</i>	0-5
	Тема2. Завдання 2	<i>Виконання оригіналів. Поточні перегляди</i>	0-35
Загальна кількість балів за МОДУЛЬ 7			0-40
M8	Тема 3. Завдання 3	<i>Виконання оригіналів. Поточні перегляди</i>	0-15
	Тема 4. Завдання 4	<i>Виконання оригіналів. Поточні перегляди</i>	0-20
	Тема 5. Завдання 5	<i>Виконання оригіналів. Поточні перегляди</i>	0-20
	Оформлення експозиції		0-5
Загальна кількість балів за МОДУЛЬ 8		Перегляд робіт	0-60
РАЗОМ			0-100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності за шкалою ХДАДМ	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
75–81	C	
64–74	D	задовільно
60–63	E	
35–59	EX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	E	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінки знань та умінь студентів

з дисципліни «Робота в матеріалі»

- 90–100 балів** («відмінно» за національною шкалою, **A** — за шкалою ECTS) може отримати студент, який в повному обсязі опанував матеріал практичного курсу, творчо підійшов до виконання завдань, логічно побудував і професійно виконав усі завдання, надав додаткові варіанти за відповідними темами, крім того, брав участь та переміг (посів **1–3 місце**) у міжнародних або усеукраїнських конкурсах та акціях, студентських олімпіадах чи наукових конференціях з мистецтва або дизайну.
- 82–89 балів** («добре» за національною шкалою, **B** — за шкалою ECTS) отримує студент, який добре опанував матеріал практичного курсу, вчасно та якісно справився з усіма поставленими завданнями, творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому зробив декілька незначних помилок.
- 75–81 балів** («добре» за національною шкалою, **C** — за шкалою ECTS) отримує студент, який в цілому добре опанував матеріал практичного курсу, вчасно та якісно справився з більшістю поставлених завдань, достатньо творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому виконана робота мала значні недоліки.
- 64–74 балів** («задовільно» за національною шкалою, **D** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, справився з переважною більшістю поставлених завдань або виконав усі завдання на недостатньо професійному рівні, при цьому виконана робота мала значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу тощо).
- 60–63 балів** («задовільно» за національною шкалою, **E** — за шкалою ECTS) отримує студент, який в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного курсу, справився з основними з поставлених завдань, але при цьому виконана робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, невчасна подача виконаної роботи тощо).
- 35–59 балів** («незадовільно» за національною шкалою, **FX** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не впорався із головними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем практичного курсу, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні підсумки поточного перегляду. У цьому випадку для одержання оцінки потрібна значна додаткова робота по виконанню усіх завдань відповідно програми курсу і повторна передача.
- 1–34 балів** («незадовільно» за національною шкалою, **F** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не володіє знаннями з усіх модулів курсу, не виконав програми курсу і, відповідно, не впорався з поточними перевітками та не склав екзаменаційного перегляду. В цьому випадку передбачений обов'язковий повторний курс навчання.

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

На проведення занять з дисципліни «Робота в матеріалі» розповсюджуються загальноприйняті норми і правила поведінки Вищої школи. Під час занять не допускаються дії, які порушують порядок і заважають навчальному процесу.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTI

Пропускати заняття без поважних причин недопустимо (причини пропуску мають бути підтвержені). Запізнення на заняття не вітаються.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх ескізах, авторських концепціях тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю помічено плагіат, то робота скасовується та переробляється.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ для студентів Г20-1, Г20-2, Г20-3

№ тижня	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1	1	лекція	Кольоровий лінорит: особливості графічної мови. Методика створення кольорового лінориту. Матеріали та інструменти..	4		
2	1,2	лекція, практичні	Методика виконання копії в техніці кольорового лінориту. Вибір роботи митця для копіювання, аналіз. Підготовка лінолеуму та гравірування пробного завдання.	1+3	Затвердження роботи для копіювання	Роздруківка для копії приноситься на заняття
3	3	практичні	Ескізні пошуки на тему «Пейзаж», композиційні пошуки на натурному матеріалі	4		Нариси та зарисовки пейзажу з природи приносяться на заняття
4	1,3	практичні	Друкування пробного завдання. Підготовка лінолеуму для копії, переведення роздруківки на лінолеум, гравірування	4	Поточний перегляд	Роздруківка для копії приноситься на заняття

			дошок.			
5	2,3	практич ні	Розробка ескізу для авторського пейзажу, визначення кольорової гами.	4	Поточний перегляд	Робота ведеться гуашшю, аквареллю, тушшю.
6	2,4	практич ні	Гравірування копії. Пробний друк копії.	4	Поточний перегляд	
7	4	практич ні	Доробка дошок. Друк копії	4	Поточний перегляд	
8	4	практич ні	Закінчення ескізу для створення авторського пейзажу в техніці кольорового лінориту.	4	Модульний перегляд	На перегляд мають бути наступні роботи: 1) надрукована пробна завдання, 2) закінчений ескіз пейзажу в кольорі, 3) надрукована на копія.
9	4	практич ні	Підготовка лінолеуму для авторського пейзажу, переведення зображення на лінолеум. Ксилографія: особливості графічної мови тонової гравюри на дереві. Методика виконання ксилографії, матеріали та інструменти	4		Роздруківка ескізу авторського пейзажу приноситься на заняття
10	4	практич ні	Вибір роботи майстра для копіювання. Екслібрис: види та призначення. Гравірування лінориту	4		Роздруківка для копії приноситься на заняття
11	2	практич ні	Закінчення гравірування лінориту, пробний друк. Переведення копії на деревину, гравірування	4	Поточний перегляд	Роздруківка копії приноситься на заняття
12	4	практич ні	Розробка авторського екслібрису, переведення на деревину, гравірування.	4	Поточний перегляд	
13	2,4	практич ні	Пробне друкування копії ксилографії.	4	Поточний перегляд	

14	2,4	практичні	Доробка форм та друкування дошок.	4		
15	2,4	практичні	Друкування естампів та оформлення їх на перегляд.	4	Поточний перегляд	Матеріали та інструменти для оформлення естампів у паспарту і рами приносяться на заняття

РОЗКЛАД КУРСУ для студентів Г20 скор.

№ тижня	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1	1	лекція	Кольоровий лінорит: особливості графічної мови. Методика створення кольорового лінориту. Матеріали та інструменти..	5		
2	1,2	практичні	Методика виконання копії в техніці кольорового лінориту. Вибір роботи митця для копіювання, аналіз. Підготовка лінолеуму та гравірування пробного завдання.	5	Затвердження роботи для копіювання	Роздруківка копії приноситься на заняття
3	3	практичні	Ескізні пошуки на тему «Пейзаж», композиційні пошуки на натурному матеріалі	5		Нариси та зарисовки пейзажу з природи приносяться на заняття
4	1,3	практичні	Друкування пробного завдання. Підготовка лінолеуму для копії, переведення роздруківки на лінолеум, гравірування дошок.	5	Поточний перегляд	Роздруківка копії приноситься на заняття
5	2,3	практичні	Розробка ескізу для авторського пейзажу, визначення кольорової гами.	5	Поточний перегляд	Робота ведеться гуашшю, аквареллю, тушшю.

6	2,4	практичні	Гравірування копії. Пробний друк копії.	5	Поточний перегляд	
7	4	практичні	Доробка дошок. Друк копії	5	Поточний перегляд	
8	4	практичні	Закінчення ескізу для створення авторського пейзажу в техніці кольорового лінориту.	5	Модульний перегляд	На перегляд мають бути наступні роботи: 1) надруковане пробне завдання, 2) закінчений ескіз пейзажу в кольорі, 3) надрукована копія.
9	4	практичні	Підготовка лінолеуму для авторського пейзажу, переведення зображення на лінолеум. Ксилографія: особливості графічної мови тонової гравюри на дереві. Методика виконання ксилографії, матеріали та інструменти	5		Роздруківка ескізу авторського пейзажу приноситься на заняття
10	4	практичні	Вибір роботи майстра для копіювання. Екслібрис: види та призначення. Гравірування лінориту	5		Роздруківка копії приноситься на заняття
11	2	практичні	Закінчення гравірування лінориту, пробний друк. Переведення копії на деревину, гравірування	5	Поточний перегляд	Роздруківка копії приноситься на заняття
12	4	практичні	Розробка авторського екслібрису, переведення на деревину, гравірування.	5	Поточний перегляд	
13	2,4	практичні	Пробне друкування копії ксилографії.	5	Поточний перегляд	
14	2,4	практичні	Доробка форм та друкування дошок.	5		

15	2,4	практичні	Друкування естампів та оформлення їх на перегляд.	5	Поточний перегляд	Матеріали та інструменти для оформлення естампів у паспарту і рами приносяться на заняття
----	-----	-----------	---	---	-------------------	---

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література.

1. Українська графіка XI – початку XXст.: Альбом/ Авт.упор. А. О. В'юник. – К.: Мистецтво, 1994. – 328 с. : іл..
2. Лагутенко О. Український екслібрис першої половини XX ст. Мистецтвознавство України. Київ : АМУ, 2005. Вип. 5. С. 69-76.
3. Христенко В.Є. Техніки авторського друку. Навчальний посібник. ХДАДМ – Харків: Колорит. 2004
4. Журов А.П., Третьякова К.М. Гравюра на дереве/ А.П. Журов, К.М Третьякова – М.: Искусство, 1977. — 248 с.
5. Зорин Л. Эстамп Руководство по графическим и печатным техникам / Л.Зорин — АСТ, Астрель, 2004. — 112 с.
6. Павлов И., Маторин М. Техника гравирования на дереве и линолеуме / И. Павлов, М.Маторин – М: «Искусство». 1938.- 138 с.

Додаткова література.

7. Ильина Л. Линогравюра, акварель, литография / Л. Ильина – Л: Аврора, 1973.
8. Касян В. І. Мистецтво графіки / В. І. Касян. – К.: Держвидав, 1960.
- 9..Клабуновский Б.И. Линогравюра: Уч.пособ. / Б.И. Клабуновский - М.: Просвещение,1968.– 88 с.
10. Ковтун Е.Ф. Что такое эстамп / Е.Ф. Ковтун - Л.: ХУД.РШФ, 1963 - 95 с.
11. Остроумова-Лебедева А.П. Автобиографические записки / А.П. Остроумова-Лебедева - М., 1951. Т.3. – 252 с.

12. Фаворский В.А. Литературно–теоретическое наследие / Сост. Г. К. Вагнер. — М.: Сов. художник, 1988. — 588 с
13. Флекель М. И. От Маркантонио Раймонди до Остроумовой-Лебедевой. Очерки по истории и технике репродукционной гравюры XVI-XX веков / Сост. Г. К. Вагнер. — М.: Искусство, 1987. — 368 с.
14. В'юник А. Екслібриси українських художників. Київ: Мистецтво, 1977. 246 с.
15. Нестеренко П. Історія українського екслібриса. Київ: Темпора, 2010. 328 с.
16. Поетика дитячого екслібриса / упоряд. та передм. П. Нестеренка. Тернопіль: Богдан, 2014. 168 с.
17. Нестеренко П. Графічні техніки в екслібрисах ХХ ст. Мистецтвознавство України. Київ: СПД Кравчук В.К., 2003. Вип.3. С. 348-355.
18. Иванов-Ахметов, В. М. (2013). Гравюра: історичний огляд і основні різновиди мистецької техніки. Технологія і техніка друкарства, (3(41), 101–120.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. Дубина Н. Обзор авторских техник получения оттиска. Ч.2: [Електронний ресурс] / Дубина Н. Режим доступу : <http://www.compuart.ru>, вільний. – Загол. з екрану. – Мова рос.
2. Лещинский А.А. Основы графики: [Електронний ресурс] / Лещинский А.А. Режим доступу : [http:// tanki-media.ru/book_poligraf/osnovy_grafiki.pdf](http://tanki-media.ru/book_poligraf/osnovy_grafiki.pdf), вільний. – Загол. з екрану. – Мова рос.
3. Тихомирова Т. Выразительный, художественный образ в графике. Цветная гравюра на картоне: [Електронний ресурс] / Тихомирова Т. Режим доступу : <http://children-art.org/ru/conference/konferentsiya-2015/tezisy/>, вільний. – Загол. з екрану. – Мова рос.
4. Техники печатной графики: [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://artageless.com/techniques-printmaking-419>, вільний. – Загол. з екрану. – Мова рос.